

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Klimatu i Środowiska</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Sekretarz Stanu – pan Jacek Ozdoba</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Katarzyna Nowak, tel. (022) 36 92 658 e-mail: katarzyna.nowak@mos.gov.pl Joanna Kwapisz tel. (022) 36 92 274, e-mail: joanna.kwapisz@mos.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 29.06.2022</p> <p>Źródło: Krajowy Plan Odbudowy</p> <p>Nr w wykazie prac UD312</p>
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Doświadczenia związane ze stosowaniem krajowych przepisów w zakresie gospodarki odpadami wskazują, że pomimo istnienia regulacji w zakresie właściwego składowania odpadów oraz usuwania odpadów z miejsc na ten cel nieprzeznaczonych na terenie kraju sygnalizowane są problemy związane z obecnością odpadów niebezpiecznych, zgromadzonych w przeszłości, w sposób stwarzający zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi (w szczególności przez podmioty należące w przeszłości lub do chwili obecnej do Skarbu Państwa). Skutkiem obecności odpadów niebezpiecznych w środowisku mogą być emisje substancji do wód powierzchniowych i podziemnych, jak również ich przemieszczanie do wód Morza Bałtyckiego, emisje substancji do powietrza, a także zanieczyszczenie powierzchni ziemi, a finalnie również zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzkiego. Zdarzają się przypadki, gdy wyegzekwowanie wykonania obowiązku wyeliminowania lub ograniczenia wpływu na środowisko zgromadzonych odpadów jest bardzo trudne, gdyż zdeponowanie odpadów nastąpiło w przeszłości, a na przestrzeni wielu lat tereny, na których znajdują się odpady, znalazły się we władaniu wielu podmiotów, w tym również podmiotów prywatnych, co wynikało m.in. z podziału gruntów i zmiany ich stanu własnościowego. Problem dotyczy głównie odpadów gromadzonych w przeszłości na wielkoobszarowych terenach państwowych zakładów przemysłowych, w czasach przed obowiązywaniem szczegółowych przepisów regulujących gospodarowanie odpadami w sposób zapewniający właściwy poziom ochrony środowiska. Przykładami terenów, gdzie stwierdzono występowanie omawianych problemów są m.in. tereny dawnych Zakładów Chemicznych „Zachem” w Bydgoszczy, Zakładów Chemicznych „Organika-Azot” w Jaworznie, byłych Zakładów Chemicznych „Tarnowskie Góry” w Tarnowskich Górach oraz Zakładów Przemysłu Barwników „Boruta” w Zgierzu. Istnieje również potrzeba identyfikacji innych terenów o podobnym charakterze i objęcia ich do planowaną regulacją w miarę dostępności środków finansowych na ochronę środowiska, biorąc również pod uwagę ocenę stopnia gotowości samorządu oraz przygotowania terenu do podjęcia działań dotyczących poprawy stanu środowiska.

Na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych największe problemy występują w miejscach, gdzie zalegają odpady, zgromadzone tam w przeszłości bez zabezpieczenia podłoża, w niektórych przypadkach również bez wykonania rekultywacji powierzchni tych miejsc składowania. Konsekwencją takiego stanu jest migracja substancji niebezpiecznych do środowiska gruntowo-wodnego i rozprzestrzenianie się ich, co może wywoływać negatywny wpływ na zdrowie i życie ludzi oraz stan środowiska. Natomiast miejsca wolne od odpadów na wielkoobszarowych terenach dawnych zakładów, mogą być zagospodarowywane. Często tereny zdegradowane zostały podzielone geodezyjnie na mniejsze działki i prowadzone są tam działalności o innym niż pierwotnie profilu. Zdarza się, że na tych terenach w miejscach wolnych od odpadów badania powierzchni ziemi nie wykazują przekroczeń dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko.

Aktualnie kwestie związane ze składowaniem lub magazynowaniem odpadów reguluje ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach* (Dz. U. z 2021 r. poz. 779, z późn. zm.), zwana dalej: „ustawą *o odpadach*”. Na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych oprócz składowisk odpadów występują również miejsca, na których znajdują się odpady o nieuregulowanym statusie prawnym. Miejsc tych nie można klasyfikować jako obiekty budowlane przeznaczone do składowania odpadów w rozumieniu przepisów ustawy *o odpadach*. Jeżeli deponowanie odpadów w przedmiotowym miejscu zostało zakończone przed dniem wejścia w życie nieobowiązującej już ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *o odpadach* (Dz. U. z 2010 r. poz. 1234, z późn. zm.) i miejsce to nie mogło być traktowane jako istniejące składowisko, gdyż z chwilą wejścia w życie tej ustawy, pomimo że były obecne w danym miejscu odpady nagromadzone w przeszłości, teren ten nie był użytkowany jako składowisko (por. art. 36 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. *o wprowadzeniu ustawy – Prawo*

ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw, tzw. ustawy „wprowadzającej” – Dz. U. poz. 1085), w konsekwencji nie można rozpatrywać takiego miejsca jako obiektu budowlanego przeznaczonego do składowania odpadów w rozumieniu przepisów *ustawy o odpadach*.

Przed 2001 r. sprawy dotyczące lokalizacji, sposobu eksploatacji oraz rekultywacji takich obiektów były regulowane przepisami art. 21 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. *o odpadach* (Dz. U. poz. 592, z późn. zm.). Wcześniej kwestie postępowania z odpadami regulowane były w ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. *o ochronie i kształtowaniu środowiska* (Dz. U. poz. 6) i zawarte były jedynie w art. 6 ust. 4 pkt 2 oraz w art. 54 tej ustawy.

Z drugiej strony warto zaznaczyć, że stare, nieczynne składowiska odpadów, których działalność została zapoczątkowana w innym stanie prawnym niż obecnie obowiązujący, i które od strony formalnej nie stanowią składowisk zgodnie z obowiązującymi przepisami, z punktu widzenia merytorycznego wciąż mają charakter zbliżony do składowiska odpadów, gdyż w danym miejscu znajdują się odpady. Nie można zatem w takiej sytuacji uznawać takich terenów za powierzchnię ziemi w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973, z późn. zm.), zwanej dalej: „ustawą Poś”. Jednocześnie nie można wykluczyć, że przed wejściem w życie ustawy *o odpadach* oraz ustawy Poś odpady były wykorzystywane lub składowane zgodnie z obowiązującym w danym czasie stanem prawnym, innym niż obecnie obowiązujące uregulowania. W tym zakresie, z historycznego punktu widzenia, część składowisk odpadów była lokalizowana jako element działalności przemysłowej, co było sankcjonowane mocą decyzji ówczesnych organów różnego szczebla bądź jedynie zarządzających zakładem. W 2001 r., tj. z wejściem w życie ustawy *o odpadach* i ustawy Poś, wprowadzono przepisy przejściowe dotyczące przeglądów ekologicznych, a następnie zobowiązano Polskę do przedstawienia UE listy składowisk, a także zostały określone okresy przejściowe dla składowisk odpadów komunalnych. W tej sytuacji należy przyjąć, że każdy z historycznych przypadków wykorzystania lub składowania odpadów powinien być oceniany indywidualnie w aspekcie zarówno wynikającym z wcześniej obowiązujących regulacji prawnych, w szczególności wydanych decyzji administracyjnych, jak i obecnego stanu formalno-prawnego danego terenu.

Ponieważ przepisy *o odpadach* nie zawierają szczegółowych regulacji dotyczących powyżej opisanych zagadnień, na terenie kraju podejmowane są próby zastosowania w tych przypadkach przepisów dedykowanych zanieczyszczeniu powierzchni ziemi, tj. przekroczeniu dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie lub w ziemi. Ze względu na fakt, iż celem tych przepisów nie jest usuwanie odpadów lub oczyszczanie zanieczyszczonych wód, nie są one odpowiednim narzędziem do rozwiązywania kompleksowego problemu wielkoobszarowych terenów zdegradowanych. Problem ograniczenia wpływu na środowisko wielkoobszarowych terenów zdegradowanych jest zagadnieniem interdyscyplinarnym i wykracza daleko poza zagadnienie ochrony powierzchni ziemi. Na tych terenach mamy bowiem głównie do czynienia z szeregiem innych problemów ochrony środowiska, przede wszystkim takich jak obecność odpadów zgromadzonych w dalekiej przeszłości i emisja niebezpiecznych substancji do wód powierzchniowych i podziemnych, a czasem również do powietrza.

Warto podkreślić, że zagadnienie wielkoobszarowych terenów zdegradowanych jest dodatkowo skomplikowane z uwagi na kwestie pozostające przynajmniej częściowo poza zakresem przepisów dotyczących ochrony środowiska, takie jak – obecność zdegradowanej infrastruktury i budynków, upadłość przedsiębiorstw i kwestia określenia ich następców prawnych, problemy z określeniem własności gruntów, handel zanieczyszczonymi nieruchomościami, kwestie dopuszczalności pomocy publicznej. Wobec powyższego przepisy o odpadach lub z zakresu ochrony powierzchni ziemi okazują się nieefektywne w zakresie rozwiązania specyficznych problemów poszczególnych terenów tego rodzaju, które z reguły cechują się istotnie odmiennymi uwarunkowaniami formalno-przestrzennymi.

Zgodnie z art. 6 pkt 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r. poz. 1899, z późn. zm.) celem publicznym jest w szczególności budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania. Zakwalifikowanie inwestycji do celów publicznych uprawnia do zastosowania instrumentów władczego nabycia praw do nieruchomości przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego (tj. wywłaszczenia poprzez pozbawienie albo ograniczenie prawa własności lub prawa użytkowania wieczystego).

Do zasobu nieruchomości Skarbu Państwa, w stosunku do których starosta może bez ograniczeń podejmować wszelkie czynności z zakresu gospodarowania mieniem publicznym, stosownie do art. 21 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r.

o gospodarce nieruchomościami należą nieruchomości będące własnością Skarbu Państwa, które nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste oraz będące przedmiotem użytkowania wieczystego Skarbu Państwa.

Uprawnienie do dokonywania czynności zmierzających do zachowania gruntu w stanie niepogorszonym, w tym wstępu w celu usunięcia odpadów będących w posiadaniu innych podmiotów, stanowi przejaw ingerencji w sferę władztwa użytkownika wieczystego, która powinna być uzasadniona szczególnymi względami oraz znajdować stosowne umocowanie w ustawie. Z tego względu osiągnięcie zakładanych celów regulacji może zostać zrealizowane jedynie poprzez podjęcie proponowanych działań legislacyjnych.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Konieczne jest rozwiązanie problemu wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, w tym głównie znajdujących się na tych terenach „starych miejsc deponowania odpadów”. W tym celu niezbędne jest uregulowanie omawianego zagadnienia w odrębnej ustawie dedykowanej specjalnie tego rodzaju terenom, której zakres powinien być ograniczony i dostosowany do terenów, na których występują miejsca deponowania w przeszłości odpadów powodujących zagrożenie dla środowiska lub zdrowia ludzi (należy te tereny precyzyjnie wskazać w załączniku do projektu ustawy).

Projekt ma charakter specustawy dedykowanej konkretnym, już zidentyfikowanym terenom przemysłowym, wybranym w oparciu o informacje na temat wpływu na środowisko tych terenów zgromadzonym w trakcie prac Zespołu ds. terenów zdegradowanych, dla których działania poprawiające stan środowiska mogą być współfinansowane z Krajowego Planu Odbudowy oraz innych funduszy europejskich, m.in. w ramach polityki spójności w latach 2021-2027.

Ograniczenie zakresu regulacji do kilku konkretnych obiektów ułatwia oszacowanie skutków finansowych planowanej regulacji. Priorytetem projektowanej regulacji jest przede wszystkim usunięcie zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi, jakie stwarzają wielkoobszarowe tereny przemysłowe oraz jeśli jest to możliwe – odzyskanie tych terenów do ponownego wykorzystania, w niektórych przypadkach poprzez nadanie im nowych funkcji. Określenie wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, dla których konieczne jest podjęcie działań dotyczących poprawy stanu środowiska nastąpi w drodze ich wylistowania w załączniku do ustawy. Ewentualne przyszłe rozszerzenie listy terenów z załącznika do projektu ustawy może być wprowadzone w wyniku nowelizacji przepisów i będzie podlegało odrębnej ocenie skutków. Kwalifikowanie nowych lokalizacji do wpisania ich do załącznika do ustawy będzie opierało się na prowadzonej przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska ewidencji, w której gromadzone będą szczegółowe informacje o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych. Na podstawie przedstawianych przez GIOŚ zbiorczych informacji z ewidencji, biorąc pod uwagę ocenę dostępności środków finansowych na ochronę środowiska oraz ocenę stopnia gotowości samorządu oraz przygotowania terenu do podjęcia działań dotyczących poprawy stanu środowiska minister właściwy do spraw klimatu będzie analizował potrzebę i możliwość uzupełnienia załącznika do ustawy.

Celem planowanej regulacji jest:

- 1) rozpoznanie, przygotowanie i ocenę skali problemów związanych z ograniczaniem wpływu na środowisko i zdrowie ludzi wielkoobszarowych terenów zdegradowanych,
- 2) usunięcie lub ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko i zdrowie ludzi wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, w tym eliminacja lub zabezpieczenie odpadów stwarzających zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi oraz oczyszczenie zanieczyszczonych terenów celem późniejszego zagospodarowania,
- 3) przywrócenie wielkoobszarowych terenów zdegradowanych do ponownego wykorzystania lub przygotowania do pełnienia nowych funkcji, o ile jest to możliwe.

Nowe przepisy powinny stanowić *lex specialis* w stosunku do aktualnie obowiązujących ustaw z zakresu ochrony środowiska i w razie potrzeby przewidywać stosowne reguły kolizyjne z przepisami dotyczącymi składowania odpadów oraz usuwania odpadów z miejsc na ten cel nieprzeznaczonych, ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi.

Nie zdecydowano się na powołanie spółki celowej Skarbu Państwa, której zadaniem byłoby wykonywanie zadań dotyczących poprawy stanu środowiska na terenach zdegradowanych. Rozwiązanie takie odrzucono z uwagi na czasochłonny i kosztochłonny proces powoływania tego rodzaju podmiotu. Wzięto również pod uwagę położenie poszczególnych terenów zdegradowanych w różnych regionach kraju oraz ich odmienne problemy z zakresu ochrony środowiska i zagadnień formalno-prawnych, które wymagają każdorazowo zastosowania indywidualnego podejścia. Zróżnicowanie poszczególnych terenów utrudniłoby sprawne i efektywne zarządzanie planowanymi działaniami przez podmiot centralny, który nie znałby ich specyfiki, tak dokładnie jak będące najbliższym problemowi władze lokalne.

W celu zapewnienia przygotowania, prowadzenia, dokumentowania i oceny efektów eliminowania wpływu na środowisko i zdrowie ludzi wielkoobszarowych terenów zdegradowanych projekt ustawy powinien przewidywać:

- 1) zdefiniowanie wielkoobszarowego terenu zdegradowanego oraz składowiska historycznych odpadów przemysłowych i miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych;

- 2) określenie w załączniku do ustawy listy rozpoznanych wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, dla których konieczne jest podjęcie działań dotyczących poprawy stanu środowiska;
- 3) wprowadzenie obowiązku prowadzenia przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska ewidencji dotychczas nierozpoznanych wielkoobszarowych terenów zdegradowanych i wskazanie obowiązków dla właściwego organu oraz właściwego wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska w zakresie identyfikacji, weryfikacji i udostępniania GIOŚ informacji na temat wielkoobszarowych terenów zdegradowanych w celu uzupełniania ewidencji tych terenów;
- 4) wskazanie organu administracji właściwego w sprawach poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych (wójt, burmistrz, prezydent miasta, lub dla terenów zamkniętych – regionalny dyrektor ochrony środowiska), zwanego dalej właściwym organem oraz organu administracji właściwego w sprawie wydania decyzji administracyjnej o poprawie stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym (starosta);
- 5) wskazanie obowiązków dla właściwego organu w zakresie wykonania kompleksowej oceny stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym wskazanym w załączniku do ustawy, w miarę dostępności środków na ten cel;
- 6) zobowiązanie właściwego organu do podjęcia działań dotyczących poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, w miarę dostępności środków na ten cel, w tym przygotowania projektu poprawy stanu środowiska oraz sporządzenia wykazu nieruchomości, których zajęcie jest konieczne do wykonania tego projektu;
- 7) wydanie przez starostę, na wniosek właściwego organu, decyzji o poprawie stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym (w przypadku miast na prawach powiatu, gdy prezydent miasta podlega wyłączeniu, organem będzie starosta wskazany przez wojewodę);
- 8) określenie zasad wywłaszczenia nieruchomości lub czasowego zajęcia nieruchomości w celu wykonania decyzji o poprawie stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym;
- 9) przepis wskazujący, że właściwy organ staje się posiadaczem odpadów zgromadzonych na wywłaszczanej lub czasowo zajętej nieruchomości;
- 10) zasady dokonywania oceny wykonania projektu poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym;
- 11) zobowiązanie właściwego organu do zapewnienia funkcjonowania instalacji i urządzeń, które powstały w związku z wykonywaniem decyzji o poprawie stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym;
- 12) wprowadzenie zakazu sprzedaży przejętych nieruchomości, do czasu zakończenia wykonywania decyzji o poprawie stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, a także zakończenia monitoringu tego terenu;
- 13) zagwarantowanie zwrotu poniesionych kosztów poprawy stanu środowiska w przypadku prowadzonej przez właściwy organ sprzedaży lub zwrotu nieruchomości poprzedniemu właścicielowi, na rzecz odpowiednio funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, z którego uzyskano środki finansowe lub gminy;
- 14) zobowiązanie właściwego organu albo władającego powierzchnią ziemi do zabezpieczenia wielkoobszarowego terenu zdegradowanego znajdującego się w ich władaniu poprzez ogrodzenie, prowadzenie wizyjnego systemu kontroli, ograniczenie jego sposobu użytkowania lub stosowny monitoring, jeżeli jest to konieczne z uwagi na ochronę zdrowia ludzi;
- 15) wskazanie rodzajów kosztów wykonania decyzji o poprawie stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym oraz wskazanie ich źródeł finansowania (m.in. Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Fundusz Spójności, Fundusz Invest EU, środki własne gminy, inne środki pozyskane przez gminę, a także w celu zagwarantowania pełnego wykorzystania środków UE, w zakresie w jakim wykonanie tych zadań nie może być objęte finansowaniem ze środków UE, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzki fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej);
- 16) nałożenie przez właściwy organ na podmiot będący adresatem niewykonanej decyzji administracyjnej, która została uchylona decyzją o poprawie stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, obowiązku zwrotu kosztów wykonania projektu poprawy stanu środowiska na rzecz odpowiednio Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej lub gminy,
- 17) wprowadzenie odpowiednich zmian w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami – w zakresie umożliwiania wywłaszczenia nieruchomości z uwagi na konieczność wykonania decyzji o poprawie stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym oraz rozszerzenia przepisów o opłacie adiacenckiej na udział w kosztach poprawy stanu środowiska,
- 18) wprowadzenie odpowiednich zmian w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska – w zakresie rozszerzenia katalogu ograniczeń w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu o ograniczenia wynikające z zabezpieczenia wielkoobszarowego terenu zdegradowanego; rozszerzenia przesłanek możliwości ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości o wydanie decyzji o zabezpieczeniu wielkoobszarowego terenu zdegradowanego.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Modele przywracania do użytku społeczno-gospodarczego terenów zdegradowanych w krajach UE (źródło: prezentacja firmy Haldex S.A., Politechniki Śląskiej i Głównego Instytutu Górnictwa, Katowice 2017 r.)¹

1. Niemcy – Zagłębie Ruhry, Operator NRW URBAN GmbH, doświadczenia:
  - 1) stworzono procedury i instytucje Powiernika odpowiedzialnego za rewitalizację, tj. Operator Rewitalizacji;
  - 2) rewitalizacja dokonywana jest na obszarach problemowych pod względem ekonomicznym, społecznym, technicznym i ekologicznym wraz z infrastrukturą techniczną;
  - 3) za rewitalizację obszarów kryzysowych odpowiedzialne są władze landów/województw pełniąc rolę Organizatora Rewitalizacji, które planują, organizują, finansują i współpracują z Operatorem Rewitalizacji;
  - 4) instytucja Powiernika powierzona Operatorowi przez Organizatora dysponuje majątkiem powierniczym Organizatora w celach przeprowadzenia procesu rewitalizacji;
  - 5) prawo federalne zezwala na przymusowy wykup nieruchomości prywatnych za określonym odszkodowaniem od właścicieli, którzy nie gwarantują realizacji ustalonych planów rewitalizacji.
2. Francja – Region Nord-Pas-deCalais (NPdC) / Publiczna Agencja Polityki Gruntowej (EPF-NPdC), doświadczenia:
  - 1) operator publiczny/wojewódzki scala działki, wykupuje grunty, rekultywuje, przygotowuje teren pod budowę;
  - 2) prawo pierwokupu przez inwestora i/lub operatora publicznego terenu lub nieruchomości w tzw. strefie interwencji gruntowej;
  - 3) EPF-NPdC nie jest investorem obiektów na terenach zrehabilitowanych lecz doprowadza teren do "stanu zerowego". Nie ma charakteru rynkowo/konkurencyjnego.
  - 4) organem decyzyjnym jest Rada Gubernatorów 32 przedstawicieli władz regionalnych i lokalnych.
3. Wielka Brytania – Narodowy Program dla Zagłębi Węglowych. Narodowa Agencja Rewitalizacji/Operator Rewitalizacji na poziomie kraju:
  - 1) uporządkowane planowanie przestrzenne/surowe zasady planistyczne wykluczające zagospodarowanie terenów zielonych otaczających miasta;
  - 2) potwierdzona przydatność Narodowej Bazy Terenów wcześniej zagospodarowanych;
  - 3) obowiązkowa przynależność firm z obszaru „Strefy Poprawy Funkcjonowania Firm” - z ich składek jest częściowo finansowana rewitalizacja.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	1	-	<ul style="list-style-type: none"> – obowiązek prowadzenia ewidencji wielkoobszarowych terenów zdegradowanych; – Centralne Laboratorium Badawcze GIOŚ na zlecenie WIOŚ wykonuje pobór próbek i badania odpadów celem ustalenia ich rodzajów
Wojewódzki inspektor ochrony środowiska	16	-	<ul style="list-style-type: none"> – możliwość weryfikacji informacji o dotychczas nierozpoznanych wielkoobszarowych terenach zdegradowanych, przekazywanych przez właściwy organ; – obowiązek przekazywania do GIOŚ informacji o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych uzyskanych podczas wykonywania zadań Inspekcji
Wójt, burmistrz, prezydent miasta	od kilkunastu do kilkudziesięciu	według oceny MKiŚ	<ul style="list-style-type: none"> – obowiązek udostępniania WIOŚ informacji na temat

¹ Podane przykłady dotyczą zdegradowanych terenów górniczych.

	gmin, w obszarze których znajdują się tereny po byłych państwowych zakładach przemysłowych		wielkoobszarowych terenów zdegradowanych
Regionalny dyrektor ochrony środowiska	16	-	– obowiązek udostępniania WIOŚ informacji na temat wielkoobszarowych terenów zdegradowanych na terenach zamkniętych
Wójt, burmistrz, prezydent miasta w wybranych lokalizacjach: Bydgoszcz, Jaworzno, Tarnowskie Góry, Zgierz.	4	Zgodnie z załącznikiem do projektu ustawy - lista wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, dla których konieczne jest podjęcie działań dotyczących poprawy stanu środowiska: <ul style="list-style-type: none"> – tereny dawnych Zakładów Chemicznych „Zachem” w Bydgoszczy; – tereny Zakładów Chemicznych „Organika-Azot” w Jaworznie, – tereny byłych Zakładów Chemicznych „Tarnowskie Góry” w Tarnowskich Górach, – tereny Zakładów Przemysłu Barwników „Boruta” w Zgierzu. 	<ul style="list-style-type: none"> – wykonanie kompleksowej oceny stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym; – podjęcie działań dotyczących diagnozy i poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym, w miarę dostępności środków na ten cel, w tym przygotowania projektu poprawy stanu środowiska oraz sporządzenia wykazu nieruchomości, których zajęcie jest konieczne do wykonania tego projektu; – zapewnienie funkcjonowania instalacji i urządzeń, które powstały w związku z wykonywaniem projektu poprawy stanu środowiska; – wydawanie decyzji dotyczącej zabezpieczenia wielkoobszarowego terenu zdegradowanego, jeżeli jest to konieczne z uwagi na ochronę zdrowia ludzi.
Starosta w wybranych lokalizacjach (Tarnowskie Góry, Zgierz), a także w przypadku miast na prawach powiatu, gdy prezydent miasta podlega wyłączeniu (Bydgoszcz, Jaworzno) - starosta wskazany przez wojewodę	4	Jw.	– wydawanie decyzji administracyjnych w sprawie poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym.
Osoby lub podmioty będące właścicielami lub posiadające w użytkowaniu wieczystym grunty na wybranych czterech wielkoobszarowych terenach zdegradowanych	około 100	Dane na podstawie informacji prezentowanych przez samorządy na posiedzeniach Zespołu ds. terenów zdegradowanych.	<ul style="list-style-type: none"> – możliwość zajęcia nieruchomości, w tym jej wywłaszczenia lub czasowego zajęcia albo objęcie opłatą adiacencką; – w przypadku zwrotu oczyszczonej nieruchomości - zwrot kosztów wykonania projektu poprawy stanu środowiska.

Mieszkańcy miast, w których znajdują się wybrane wielkoobszarowe tereny zdegradowane	ok. 550 tys.	GUS	<ul style="list-style-type: none"> – ograniczenie wpływu zanieczyszczeń na zdrowie ludzi; – ewentualne udostępnienie oczyszczonych terenów.
Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe	4 nadleśnictwa	Dotyczy 4 rozpoznanych wielkoobszarowych terenów zdegradowanych wymienionych w załączniku do ustawy.	<ul style="list-style-type: none"> – na nieruchomościach zajętych dla potrzeb wykonania decyzji o poprawie stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym Lasy Państwowe są obowiązane do dokonania nieodpłatnie wycinki drzew i krzewów oraz ich uprzętnienia.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

Projekt podlega opiniowaniu przez reprezentatywne organizacje pracodawców (z terminem opiniowania 30 dni):

- 1) Pracodawcy RP;
- 2) Konfederacja Lewiatan;
- 3) Związek Rzemiosła Polskiego (ZRP);
- 4) Związek Pracodawców Business Centre Club (BCC-ZP);
- 5) Związek Przedsiębiorców i Pracodawców (ZPP);
- 6) Federacja Przedsiębiorców Polskich (FPP).

W ramach konsultacji publicznych (przynajmniej na 21 dni) projekt otrzymają:

- 1) Związek Powiatów Polskich;
- 2) Federacja Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP;
- 3) Śląski Związek Gmin i Powiatów;
- 4) Unia Metropolii Polskich;
- 5) Unia Miasteczek Polskich;
- 6) Związek Miast Polskich;
- 7) Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej;
- 8) Biuro Wspierania Lobbying Ekologicznego;
- 9) Centrum Prawa Ekologicznego - stowarzyszenie;
- 10) Fundacja Instytut na Rzecz Ekorozwoju;
- 11) Polski Klub Ekologiczny;
- 12) Polska Izba Ekologii;
- 13) Stowarzyszenie Instytut Remediacji Terenów Zanieczyszczonych;
- 14) Krajowa Izba Gospodarcza;
- 15) Hutnicza Izba Przemysłowo-Handlowa;
- 16) Polska Izba Przemysłu Chemicznego;
- 17) Krajowa Izba Gospodarki Odpadami;
- 18) Polska Izba Gospodarki Odpadami;
- 19) Instytut Gospodarowania Odpadami sp. z o.o.;
- 20) Polska Izba Gospodarcza „Ekorozwój”;
- 21) Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej;
- 22) Stowarzyszenie Polskich Przedsiębiorców Gospodarki Odpadami;
- 23) Związek Pracodawców Gospodarki Odpadami;
- 24) Instytut Gospodarki Nieruchomościami;
- 25) Krajowa Izba Gospodarki Nieruchomościami;
- 26) Ogólnopolska Izba Gospodarki Nieruchomościami;
- 27) Polska Unia Właścicieli Nieruchomości;
- 28) Polska Federacja Organizacji Zarządców, Administratorów i Właścicieli Nieruchomości;
- 29) Polska Federacja Rynku Nieruchomości;
- 30) Polska Federacja Stowarzyszeń Rzeczoznawców Majątkowych;
- 31) Polska Federacja Stowarzyszeń Zawodów Nieruchomościowych;
- 32) Polska Izba Nieruchomości Komercyjnych;
- 33) Polska Izba Rzeczoznawstwa Majątkowego;
- 34) Polskie Towarzystwo Rzeczoznawców Majątkowych;
- 35) Stowarzyszenie Ekspertów Rynku Nieruchomości;

36) Stowarzyszenie Rzecznawców Majątkowych „POLONIA”;

W ramach opiniowania (21 dni) projekt otrzymają:

- 1) Krajowa Rada Notarialna;
- 2) Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych;
- 3) Instytut Ochrony Środowiska – PIB;
- 4) Państwowy Instytut Geologiczny – PIB;
- 5) Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach – PIB;
- 6) wojewodowie;
- 7) Rzecznik Praw Obywatelskich,
- 8) Główny Inspektorat Sanitarny;
- 9) Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”;
- 10) wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska;
- 11) regionalni dyrektorzy ochrony środowiska;
- 12) Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości;
- 13) Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- 14) wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej;
- 15) Państwowa Rada Ochrony Środowiska;
- 16) Urząd Miasta Bydgoszczy,
- 17) Urząd Miasta Zgierza,
- 18) Urząd Miejski w Jaworznie,
- 19) Urząd Miejski w Tarnowskich Górach.

Z uwagi na zakres projektu, który nie dotyczy praw i interesów oraz zadań związków zawodowych, projekt nie podlega opiniowaniu przez reprezentatywne organizacje związków zawodowych.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 90, poz. 759) projekt ustawy wraz z uzasadnieniem i oceną skutków regulacji zostanie skierowany do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Projekt zostanie przekazany do Rady Dialogu Społecznego, zgodnie z ustawą z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232).

Projekt nie będzie podlegał opiniowaniu, konsultacjom ani uzgodnieniom z organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym z Europejskim Bankiem Centralnym.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2021/2022 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Wydatki ogółem	0,146	0,886	0,494	0,494	0,509	0,519	1,119	0,529	0,529	0,549	0,549	6,323
budżet państwa	0,022	0,549	0,128	0,128	0,143	0,153	0,753	0,163	0,163	0,183	0,183	2,568
JST	0,124	0,337	0,366	0,366	0,366	0,366	0,366	0,366	0,366	0,366	0,366	3,755
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem	- 0,146	- 0,886	- 0,494	- 0,494	- 0,509	- 0,519	- 1,119	- 0,529	- 0,529	- 0,549	- 0,549	- 6,323
budżet państwa	- 0,146	- 0,886	- 0,494	- 0,494	- 0,509	- 0,519	- 1,119	- 0,529	- 0,529	- 0,549	- 0,549	- 6,323
w tym JST	- 0,124	- 0,337	- 0,366	- 0,366	- 0,366	- 0,366	- 0,366	- 0,366	- 0,366	- 0,366	- 0,366	- 3,755
pozostałe jednostki (oddzielnie)												

Źródła finansowania

Krajowy Plan Odbudowy (KPO) przewiduje 4 projekty dot. tzw. "bomb ekologicznych". Na finansowanie prac badawczo-koncepcyjnych zarezerwowano dla nich kwotę 55 mln euro w ramach programu B.3.2.1. „Inwestycje w neutralizację zagrożeń oraz odnowę wielkoobszarowych terenów zdegradowanych i Morza Bałtyckiego”. Środki na prace terenowe związane z poprawą stanu środowiska muszą zostać zabezpieczone z innych źródeł. Optymalnym rozwiązaniem jest w tym przypadku połączenie finansowania krajowego i europejskiego. W ramach projektu Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS) na działania związane z rewaloryzacją obszarów przemysłowych i rekultywacją skażonych gruntów zaplanowano kwotę 40 mln euro (kwota nie jest ostateczna – może ulec zmianie w związku z trwającym procesem negocjacji z KE). Kwota ta nie jest ostateczna i może jeszcze ulec zmianie, m.in. w toku rozmów z Komisją Europejską. Dodatkowo będzie istniała możliwość realizacji tego typu działań w ramach

Regionalnych Programów Operacyjnych, o ile właściwe władze wojewódzkie stwierdzą zasadność realizacji takich inwestycji i zaplanują możliwość ich realizacji w swoim programie regionalnym, jednak zakres wsparcia będzie uzależniony od finalnego kształtu linii demarkacyjnej. Należy zakładać, że w ramach KPO będzie sumarycznie więcej środków na omawiany cel niż w samym FEnIKS. Ponadto działania związane z poprawą stanu środowiska na terenach przemysłowych (także zanieczyszczonych) i przywracanie takich terenów do zrównoważonego użytkowania będą mogły stanowić przedmiot projektów wspieranych z funduszu InvestEU na zasadach gwarancji kredytowej ze strony UE. Inwestycje w tym obszarze będą mogły być realizowane w ramach szerszego obszaru wsparcia Zrównoważona infrastruktura, na który łącznie przeznaczono 9,9 mld EUR (w formie gwarancji). Należy przewidzieć również wsparcie ze środków krajowych, aby zapewnić odpowiedni wkład własny do montażu finansowego przedsięwzięć.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dysponuje programem „Ochrona powierzchni ziemi”, którego celem jest ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko oraz przywrócenie do ponownego użytkowania terenów zdegradowanych poprzez rekultywację, w tym remediację, wraz z usuwaniem odpadów, przy czym program przewiduje dofinansowanie w formie zwrotnej. Jeżeli chodzi o środki właściwych wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, należy zauważyć, że:

- 1) Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach prowadzi program „Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi”, w ramach którego możliwe jest finansowanie m.in. przedsięwzięć w zakresie „rewitalizacji terenów poprzemysłowych”, istnieje przy tym możliwość finansowania tego typu działań w ramach hybrydowego (łącznego) wykorzystania środków dotacyjno-pożyczkowych NFOŚiGW oraz WFOŚiGW. W ramach przedmiotowej koncepcji istnieje możliwość uzyskania dotacji na poziomie 10% kosztów z NFOŚiGW, 15% kosztów z WFOŚiGW oraz pożyczki z WFOŚiGW w pozostałej niezbędnej kwocie nawet do 100% kosztów przedsięwzięcia;
- 2) Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi nie posiada aktualnie programu dedykowanego terenom zdegradowanym, ani remediacji zanieczyszczonej powierzchni ziemi. Natomiast program „Niezwłoczne usuwanie odpadów ze względu na zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi lub środowiska” ograniczony jest do przypadków wskazanych w art. 26a ustawy *o odpadach*;
- 3) Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu nie posiada aktualnie programu dedykowanego terenom zdegradowanym, usuwaniu odpadów lub remediacji zanieczyszczonej powierzchni ziemi.

Należy liczyć się z tym, że prawdopodobne będzie zaangażowanie wkładu własnego właściwego organu samorządowego, przy czym jego wysokość będzie uzależniona od konkretnych uwarunkowań danej lokalizacji. Istnieje konieczność uwzględnienia w tym zakresie finansowania ewentualnych odszkodowań dla właścicieli gruntów – na etapie prac terenowych związanych z poprawą stanu środowiska. Podjęto próbę oszacowania przewidywanych kosztów dla jednostek samorządu terytorialnego, wykraczających poza dodatkowe zatrudnienie, dotyczących przewidywanych wysokości odszkodowań dla właścicieli gruntów/użytkowników wieczystych. Na obecnym etapie prac jedynie Urząd Miejski w Tarnowskich Górach był w stanie przedstawić wiarygodne oszacowanie powierzchni koniecznej do wywłaszczenia, informując, że dotyczy to ok. 11 ha gruntów, których wartość szacuje się na około 1-1,5 mln zł. Urząd Miasta Zgierza poinformował, że odnośnie nieruchomości, na których zlokalizowane są składowiska odpadów został już rozwiązany wyrokiem sądu stosunek prawny użytkownika wieczystego, natomiast obecnie trwa procedura wykreślenia spółki z ksiąg wieczystych. Zatem, jeśli chodzi o tereny zajęte przez odpady, aktualnie został wyeliminowany problem wywłaszczenia i odszkodowań z tym związanych. Jednakże, niezbadany zasięg oddziaływania składowisk potencjalnie może doprowadzić do potrzeby wywłaszczenia zajętych zanieczyszczeniami terenów przyległych. Z kolei Urząd Miasta Bydgoszczy zwrócił uwagę, że na terenie dawnych Zakładów Chemicznych „Zachem” nie jest w pełni rozpoznany zasięg występowania i stopień zanieczyszczenia, wobec czego na obecnym etapie nie jest możliwe pełne oszacowanie wymaganych kosztów poprawy stanu środowiska i ewentualnych wywłaszczeń, a zatem również wkładu własnego gminy. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku odpowiedzi Urzędu Miasta Jaworzno – poinformowano, że na potrzeby realizacji projektu poprawy stanu środowiska konieczne będzie zabezpieczenie około 16 ha, jednakże nie jest na obecnym etapie możliwe wiarygodne oszacowanie przewidywanych wysokości odszkodowań dla użytkowników gruntów.

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Koszty prac badawczych i analitycznych oraz koszty prac terenowych związanych z poprawą stanu środowiska

Koszty obliczono na podstawie uzyskanych od odpowiednich samorządów danych na temat powierzchni terenów zdegradowanych, w tym składowisk odpadów niebezpiecznych. Powierzchnię analizowanych obszarów przemnożono przez przeciętny koszt działań związanych z poprawą stanu środowiska na terenach zdegradowanych wyliczony na podstawie dotychczas realizowanych projektów o zbliżonym charakterze w ramach POIiŚ 2014-2020, który wynosi około 2 mln zł/ha. Pełna ocena stanu środowiska na danym wielkoobszarowym terenie zdegradowanym oraz zinventaryzowanie potrzeb w zakresie naprawy stanu środowiska, a tym samym określenie ich szczegółowych kosztów oraz harmonogramu ich wydatkowania będzie możliwe dopiero po przejściu nieruchomości na podstawie planowanych przepisów specustawy przez wskazany w tej ustawie organ administracji. Ponieważ koszty mają być ponoszone z ww. funduszy nie uwzględniono ich jako kosztu dla finansów publicznych.

Zwiększenie zatrudnienia w wybranych gminach

Wdrażanie rozwiązań zawartych w projekcie ustawy będzie miało wpływ na wykonywanie zadań przez Urząd Miasta Jaworzno, Urząd Miejski w Tarnowskich Górach, Urząd Miasta Żgierza, Urząd Miasta Bydgoszczy. W każdym z tych urzędów niezbędne jest zatrudnienie 1 pracownika merytorycznego, którego zadaniem będzie prowadzenie spraw związanych z wielkoobszarowym terenem zdegradowanym znajdującym się na terenie danego miasta. Bez zatrudnienia dodatkowych osób opracowanie planu poprawy stanu środowiska i jego późniejsze wdrażanie i monitorowanie będzie niemożliwe.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w administracji samorządu terytorialnego na poziomie gminy i miasta na prawach powiatu w 2021 r. (według GUS, najnowsze dostępne dane) wyniosło 5868,98 zł.

Kalkulacja wynagrodzeń wraz z pochodnymi w roku 2022 dla 4 etatów w urzędach miast w skali 3 m-cy:

- 1) wynagrodzenia osobowe dla 4 etatów = 5868,98 zł x 4 etaty x 3 m-ce = 70 427,76 zł brutto;
- 2) składki na ubezpieczenie społeczne finansowane przez pracodawcę (17,19%) = 70 427,76 zł x 17,19% = 12 106,53 zł brutto;
- 3) składki na Fundusz Pracy (2,45%) = 70 427,76 zł x 2,45% = 1725,48 zł brutto;
- 4) koszty utworzenia stanowiska pracy, w tym koszty zakupu komputerów, szkoleń i koszty materiałów szacuje się na kwotę 10 000,00 zł na osobę - wydatki JST na ten cel w pierwszym roku na 4 pracowników wyniosą 40 000,00 zł.

OGÓŁEM skutki zatrudnienia w 2022 r. nowych 4 etatów w samorządzie w okresie 3 m-cy, tj. wynagrodzenie, pochodne i utworzenie stanowiska pracy (pkt 1 + pkt 2 + pkt 3 + pkt 4) = **124 259,77 zł brutto.**

Kalkulacja wynagrodzeń wraz z pochodnymi w 2023 r. dla 4 etatów w urzędach miast w skali 12 m-cy:

- 1) wynagrodzenia osobowe dla 4 etatów = 5868,98 zł x 4 etaty x 12 m-cy = 281 711,04 zł brutto;
- 2) składki na ubezpieczenie społeczne finansowane przez pracodawcę (17,19%) = 281 711,04 zł x 17,19% = 48 426,13 zł brutto;
- 3) składki na Fundusz Pracy (2,45%) = 281 711,04 zł x 2,45% = 6 901,92 zł brutto.

OGÓŁEM skutki zatrudnienia nowych 4 etatów w samorządzie w okresie 12 m-cy, tj. wynagrodzenie i pochodne (pkt 1 + pkt 2 + pkt 3) = **337 039,09 zł brutto.**

Kalkulacja wynagrodzeń wraz z pochodnymi w 2024 r. i latach kolejnych dla 4 etatów w urzędach miast w skali 12 m-cy:

- 1) wynagrodzenia osobowe dla 4 etatów = 5868,98 zł x 4 etaty x 12 m-cy = 281 711,04 zł brutto;;
- 2) dodatkowe wynagrodzenie roczne = 281 711,04 zł * 8,5% = 23 945,44 zł brutto;
- 3) składki na ubezpieczenie społeczne finansowane przez pracodawcę (17,19%) = 305 656,48 zł x 17,19% = 52 542,35 zł brutto;
- 4) składki na Fundusz Pracy (2,45%) = 305 656,48 zł x 2,45% = 7 488,58 zł brutto.

OGÓŁEM skutki zatrudnienia nowych 4 etatów w samorządzie w okresie 12 m-cy, tj. wynagrodzenie, DWR i pochodne (pkt 1 + pkt 2 + pkt 3 + pkt 4) = **365 687,41 zł brutto.**

Zwiększenie zatrudnienia w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska

Wdrażanie rozwiązań zawartych w projekcie ustawy będzie miało wpływ na wykonywanie zadań przez GIOŚ. Niezbędne jest zatrudnienie pracownika merytorycznego na stanowisku specjalisty na 1/2 etatu, którego zadaniem będzie prowadzenie ewidencji wielkoobszarowych terenów

zdegradowanych. Źródłem finansowania będzie budżet państwa część 51, dział 900, rozdział 90014, po zwiększeniu limitu wydatków GIOŚ. W przypadku wejścia w życie projektowanej ustawy i niezabezpieczenia w limicie wydatków w części 51, dział 900, rozdział 90014 środków na ten cel, sfinansowanie kosztów zwiększenia zatrudnienia w GIOŚ nastąpi w ramach rezerwy celowej budżetu państwa na zwiększenie w części 51 – Klimat.

Kalkulacja wynagrodzeń wraz z pochodnymi w roku 2022 dla 1/2 etatu w korpusie służby cywilnej w skali 3 m-cy:

- 1) wynagrodzenia osobowe dla 1/2 etatu korpusu służby cywilnej = 6 827,39 zł (przyjęto średnie wynagrodzenie dla specjalisty w GIOŚ) x 1/2 etatu x 3 m-ce = 10 241,08 zł brutto;
- 2) składki na ubezpieczenie społeczne finansowane przez pracodawcę (17,19%) = 10 241,08 zł x 17,19% = 1 760,44 zł brutto;
- 3) składki na Fundusz Pracy (2,45%) = 10 241,08 zł x 2,45% = 250,91 zł brutto;
- 4) koszty utworzenia stanowiska pracy, z tym koszty zakupu komputera, szkoleń i koszty materiałów szacuje się na kwotę 10 000 zł na osobę.

OGÓŁEM skutki zatrudnienia w 2022 r. nowego 1/2 etatu w korpusie służby cywilnej w okresie 3 m-cy, tj. wynagrodzenie, pochodne i koszty utworzenia stanowiska pracy (pkt 1 + pkt 2 + pkt 3 + pkt 4) = **22 252,43zł brutto.**

Kalkulacja wynagrodzeń wraz z pochodnymi w 2023 r. dla 1/2 etatu w korpusie służby cywilnej w skali 12 m-cy:

- 1) wynagrodzenia osobowe dla 1/2 etatu korpusu służby cywilnej = 6 827,39 zł x 1/2 etatu x 12 m-cy = 40 964,31 zł brutto;
- 2) składki na ubezpieczenie społeczne finansowane przez pracodawcę (17,19%) = 40 964,31 zł x 17,19% = 7 041,76 zł brutto;
- 3) składki na Fundusz Pracy (2,45%) = 40 964,31 zł x 2,45% = 1 003,63 zł brutto.

OGÓŁEM skutki zatrudnienia nowego 1/2 etatu w korpusie służby cywilnej w okresie 12 m-cy, tj. wynagrodzenie i pochodne (pkt 1 + pkt 2 + pkt 3) = **49 009,70 zł brutto.**

Kalkulacja wynagrodzeń wraz z pochodnymi w 2024 r. i latach kolejnych dla 1/2 etatu w korpusie służby cywilnej w skali 12 m-cy:

- 1) wynagrodzenia osobowe dla 1/2 etatu korpusu służby cywilnej = 6 827,39 zł x 1/2 etatu x 12 m-cy = 40 964,31 zł brutto;
- 2) DWR = 40 964,31 zł * 8,5% = 3 481,97 zł brutto;
- 3) składki na ubezpieczenie społeczne finansowane przez pracodawcę (17,19%) = 44 446,28 zł x 17,19% = 7 640,32 zł brutto;
- 4) składki na Fundusz Pracy (2,45%) = 44 446,28 zł x 2,45% = 1 088,93 zł brutto.

OGÓŁEM skutki zatrudnienia nowego 1/2 etatu w korpusie służby cywilnej w okresie 12 m-cy, tj. wynagrodzenie, DWR i pochodne (pkt 1 + pkt 2 + pkt 3 + pkt 4) = **53 175,53 zł brutto.**

Koszty uruchomienia ewidencji wielkoobszarowych terenów zdegradowanych przez GIOŚ

Szacuje się, że przygotowanie ewidencji będzie mogło być wykonane w ramach bieżącej działalności urzędu w ramach posiadanego limitu wydatków. Warto zauważyć, że na uruchomienie i aktualizację systemu teleinformatycznego do prowadzenia znacznie bardziej skomplikowanych i aktualizowanych na bieżąco rejestrów prowadzonych przez GDOŚ, tj. rejestru bezpośrednich zagrożeń szkodą i szkód w środowisku oraz rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, poniesiono koszty w wysokości 25 755,- zł.

Wydatki na potrzeby Centralnego Laboratorium Badawczego GIOŚ

W związku z koniecznością weryfikacji informacji gromadzonych w ewidencji wielkoobszarowych terenów zdegradowanych w zakresie rodzaju gromadzonych odpadów, CLB GIOŚ zgłasza potrzeby w zakresie przedstawionym w poniższej tabeli. Źródłem finansowania tych dodatkowych potrzeb będzie budżet państwa część 51, dział 900, rozdział 90014 po zwiększeniu limitu wydatków GIOŚ. W przypadku wejścia w życie projektowanej ustawy i niezabezpieczenia w limicie wydatków w części 51, dział 900, rozdział 90014 środków na ten cel, sfinansowanie kosztów w CLB nastąpi w ramach rezerwy celowej budżetu państwa na zwiększenie w części 51 – Klimat.

	2023 r.	500000,00	Zakupy wyposażenia do badania odpadów. Dotyczy to przede wszystkim doposażenia Oddziałów CLB w sprzęt pomocniczy dotyczący przygotowania odpadów – wyciągów wodnych do badań analitycznych, tj. wytrząsarki, suszarki, wirówki oraz młynki rozdrabniające. Wydatki te będą stanowiły wydatki majątkowe. Rozszerzenie zakresów akredytacji dla wybranych oddziałów CLB.
	2024 r.	75000,00	Konserwacja i naprawa wyposażenia do wykonywania badań odpadów, utrzymanie zakresów akredytacji, zakup materiałów zużywalnych dla wykonywania badań.
	2025 r.	75000,00	Konserwacja i naprawa wyposażenia do wykonywania badań odpadów, utrzymanie zakresów akredytacji, zakup materiałów zużywalnych dla wykonywania badań.
	2026 r.	90000,00	Konserwacja i naprawa wyposażenia do wykonywania badań odpadów, utrzymanie zakresów akredytacji, zakup materiałów zużywalnych dla wykonywania badań.
	2027 r.	100000,00	Konserwacja i naprawa wyposażenia do wykonywania badań odpadów, utrzymanie zakresów akredytacji, zakup materiałów zużywalnych dla wykonywania badań.
	2028 r.	700000,00	Zakupy wyposażenia do badania odpadów. Dotyczy to przede wszystkim – zakupu (modernizacji) nowego wyposażenia w zależności od aktualnych potrzeb laboratorium oraz konserwacji i naprawy wyposażenia do wykonywania badań odpadów. Wydatki te będą stanowiły wydatki majątkowe. Utrzymanie zakresów akredytacji, zakup materiałów zużywalnych dla wykonywania badań.
	2029 r.	110000,00	Konserwacja i naprawa wyposażenia do wykonywania badań odpadów, utrzymanie zakresów akredytacji, zakup materiałów zużywalnych dla wykonywania badań
	2030 r.	110000,00	Konserwacja i naprawa wyposażenia do wykonywania badań odpadów, utrzymanie zakresów akredytacji, zakup materiałów zużywalnych dla wykonywania badań
	2031 r.	130000,00	Konserwacja i naprawa wyposażenia do wykonywania badań odpadów, utrzymanie zakresów akredytacji, zakup materiałów zużywalnych dla wykonywania badań
	2032 r.	130000,00	Konserwacja i naprawa wyposażenia do wykonywania badań odpadów, utrzymanie zakresów akredytacji, zakup materiałów zużywalnych dla wykonywania badań

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ..... r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Projekt może mieć wpływ na podmioty działające na terenie wybranych czterech wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, które są właścicielami lub posiadają w użytkowaniu wieczystym grunty na tych terenach, jest to jednak wpływ trudny do oszacowania liczbowego. Podjęto próbę oszacowania przewidywanego obciążenia właścicieli lub użytkowników wieczystych gruntów z tytułu objęcia opłatą adiacencką lub ewentualnego zwrotu kosztów wykonania poprawy stanu środowiska na podstawie danych uzyskanych od samorządów, jednakże z uwagi na brak kompleksowych informacji dotyczących zasięgu zanieczyszczenia w poszczególnych lokalizacjach nie jest możliwe wskazanie jakiej powierzchni dotyczyć będzie obciążenie i tym samym oszacowanie kosztów. Ponadto, głównym celem projektu ustawy jest ochrona zdrowia oraz życia ludzi i stanu środowiska na terenach zdegradowanych, co ma znaczący wpływ na odporność społeczną. Pośrednio realizacja projektu wpływa również na czynniki						

		kreujące wzrost gospodarczy. Projekt wzmocni potencjał wzrostu gospodarczego poprzez stworzenie lub utrzymanie specjalistycznych miejsc pracy dedykowanych zagospodarowaniu odpadów, rekultywacji i remediacji wielkoobszarowych terenów zdegradowanych. Dodatkowo konieczne będzie przeprowadzenie działań związanych z późniejszym zagospodarowaniem tych terenów. Ponadto sam proces badań środowiska, usuwania i unieszkodliwiania odpadów, zabezpieczenia i rekultywacji miejsc składowania odpadów, rekultywacji gruntów, czy też remediacji zanieczyszczonej powierzchni ziemi może przyczynić się do rozwoju specjalistycznych firm zajmujących się ochroną środowiska w wielu różnych aspektach tej dziedziny.
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Zmniejszenie wpływu zanieczyszczeń na zdrowie ludzi.
	osoby starsze oraz osoby niepełnosprawne	Brak wpływu.
Niemierzalne	mieszkańcy miast, w których znajdują się wybrane wielkoobszarowe tereny zdegradowane	Zmniejszenie wpływu zanieczyszczeń na zdrowie ludzi, ewentualne udostępnienie terenów dotychczas zajętych przez odpady i zanieczyszczenia.

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Teren dawnych Zakładów Chemicznych „Tarnowskie Góry” w Tarnowskich Górach jest w większości własnością Skarbu Państwa, jednak część odpadów zalega na gruntach prywatnych, których władający nie zostali zobowiązani do usunięcia odpadów. Teren dawnych Zakładów Chemicznych „Zachem” w Bydgoszczy jest w większości własnością Skarbu Państwa, częściowo w zarządzie Lasów Państwowych i Gminy Bydgoszcz, a częściowo w użytkowaniu wieczystym firm prywatnych. Centralne składowisko odpadów na terenie Zakładów „Organika-Azot” w Jaworznie jest własnością Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym firmy prywatnej będącej spadkobiercą zakładów państwowych, natomiast tereny dawnych wyrobisk popiaskowych rekultywowanych z udziałem odpadów niebezpiecznych oraz stara hałda przy torach stanowią działki prywatne we władaniu ok. 60 właścicieli, w tym głównie przedsiębiorstw. Teren dawnych Zakładów Przemysłu Barwników „Boruta” w Zgierzu jest własnością Skarbu Państwa – wyrokiem sądu został rozwiązany stosunek prawny użytkowania wieczystego firmy prywatnej będącej spadkobiercą zakładów państwowych.	
--	--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☒ zmniejszenie liczby procedur ☒ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: ...	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: ...
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

Komentarz:

W przypadku wydania decyzji o poprawie stanu środowiska na wielkoobszarowym terenie zdegradowanym w zakresie działań objętych tą decyzją nie wydaje się wielu innych decyzji z zakresu ochrony środowiska, których zakres zostanie objęty decyzją o poprawie stanu środowiska.

9. Wpływ na rynek pracy

Realizacja projektów dotyczących poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych może przyczynić się do powstrzymania utraty i tworzenia nowych miejsc pracy osób już pracujących w szeroko rozumianym sektorze ochrony środowiska i sektorach powiązanych, jak również na terenach położonych w okolicy obszarów planowanych do rekultywacji lub remediacji, czyli ma stymulować wzmocnienie potencjału utrzymania istniejących oraz tworzenia nowych miejsc pracy, w tym wysoko wyspecjalizowanych z zakresu ochrony środowiska.

10. Wpływ na pozostałe obszary		
☒ środowisko naturalne ☒ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☒ zdrowie
Omówienie wpływu	<p>Program poprawy stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych spełnia zasadę „do no significant harm” (zgodnie z rozumieniem ujętym w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088)), ponieważ jego głównym celem jest ochrona zdrowia ludzi i stanu środowiska. Tym samym program wspiera realizację celów klimatycznych neutralności klimatycznej/zielonej gospodarki, gospodarki obiegu zamkniętego oraz adaptacji i dostosowania do zmiany klimatu.</p> <p>Zanieczyszczenie gleby i ziemi oraz wód substancjami mającymi negatywne oddziaływanie na zdrowie oraz życie ludzi i stan środowiska jest skutkiem prowadzenia w dalekiej przeszłości różnych rodzajów działalności gospodarczej, w tym niewłaściwie prowadzonej gospodarki odpadami. Obecność zanieczyszczenia ma również wpływ na zdrowie ludzi oraz funkcje pełnione przez powierzchnię ziemi, w tym sposób zagospodarowania gruntów. Proponowany do realizacji program przyczynia się do osiągnięcia neutralności klimatycznej, poprzez przywracanie terenów zdegradowanych do użytkowania, zamiast zajmowania nowych terenów niezagospodarowanych, co ma znaczenie dla magazynowania CO₂ w glebie i pokrywie roślinnej. Część terenów zostanie poddana procesom likwidującym zasklepienie gleby i przywrócona użytkowaniu przyrodniczemu, co również przyczynia się do ograniczenia zmian klimatycznych. Ponowne wykorzystanie terenów, zapobiegającego procesowi tzw. „rozlewania się miast”, jest również jednym z fundamentów przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym oraz będzie skutkowało zmniejszeniem presji antropogenicznej na środowisko naturalne.</p> <p>Co więcej, kompleksowe działania na rzecz remediacji terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacji terenów zdegradowanych, w tym z obecnością odpadów mają na celu przywrócenie ich potencjału rozwojowego.</p>	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Zgodnie z KPO przyjęcie ustawy dedykowanej wielkoobszarowym terenom zdegradowanym powinno nastąpić w IV kw. 2022 r.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Miernik zgodny z KPO – 4 zestawy dokumentacji inwestycyjnej opracowane na potrzeby projektów dotyczących negatywnego oddziaływania na środowisko wybranych wielkoobszarowych terenów zdegradowanych mają być realizowane w okresie: do sierpnia 2026 r.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
brak		